

Neulakinnastekniikka eli neulalla neulominen on sukien ja kintaisten tekotapana huomattavasti vanhempi kuin puikoilla kutominen. Suomessa varhaisimmat neulakinnaslöydöt ovat ristiretkiajalta. 1600-luvulta lähtien puikoilla kutominen alkoi syrjäyttää neulomisen. Lämpimiä ja kestäviä neulekintaita käytettiin paikoitellen 1960-luvulle asti ulko- ja metsätöissä.

Esivalmistelut

Neulakintaan tekoon tarvitaan lankaa ja neula. Neula on kuin suuri parsinneula, ja niitä on tehty puusta, luusta tai vaikka hopeasta.

Neulakinnasta on tehty silkistä ja pellavasta, mutta yleisimmin villasta. Paksu villalanka huopuu kauniisti ja on helpompaa käsitellä. Neulakinnasta ei tehdä jatkuvalla langalla vaan siihen otetaan aina tietyn pituisia lankoja. Aloitteijalle sopiva pituus onkin yksi sylillinen (150 cm). Lanka katkaistaan sormin nyhtämällä. Edellinen lanka neulotaan niin pitkälle työhön kuin voidaan ja uusi lanka joko palmikoidaan vanhan kanssa yhteen tai kierretään ja huovutetaan sormien välissä.

Työtapa

Neulakinnastekniikassa vasemman käden peukalo sekä etu- ja keskisormi puristavat silmukoita neulottaessa, niin että lanka pääsee liikkumaan mutta itse silmukat eivät pääse menemään sekaisin. Kiinnitä huomiota myös langan asentoon vasemmassa kädessä, sillä aina ennen pistoa langan täytyy tulla vasemman peukalon yli, muuten silmukkaa ei muodostu kunnolla. ➔

Pisto tarkoittaa tässä yhtä kokonaista ja valmista työvaihetta ja silmukat viittaavat piston erillisiin osiin. Esimerkkipistossa on kaksi silmukkaa, yksi peukalon päällä ja yksi peukalon alla, näiden lisäksi puhutaan neulalla olevasta langasta.

Kierrä lanka vasemman käden etu- ja keskisormen ympäri. ➔

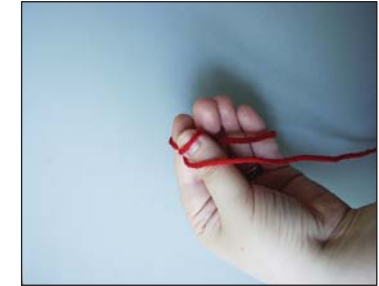
Paina sitten peukalo risteuksen päälle ja laita neulalla oleva lanka vasemman peukalon yli. ➔

Luodaan ensimmäinen silmukka. Aseta neula vasemman etusormen suuntaisesti ja pistä se aloituslenkin läpi oikealta vasemmalle. ➔

Vedä lanka varovasti sormien välistä niin, että silmukka kiristyy peukalon ympärille. Lanka jää perusasentoon eli lepäämään vasemman peukalon yli. ➔

Seuraavaksi luodaan toinen tarvittava silmukka. Neula pistetään aloituslenkin läpi itsestä pois-päin ja samalla peukalolle kiristyneen lenkin läpi. Kiristä lanka peukalolle ensimmäisen lenkin taakse. Nyt silmukat pistoa varten on luotu. ➔

Päästä silmukoiden luomisen jälkeen aloituslenkki etu- ja keskisormien ympäriltä ja pudota peukalolla etummaisena oleva silmukka peukalon alle. Tarkista vielä, että neulalla oleva lanka tulee vasemman peukalon yli. Tässä on perusasetelma pistolle. Silmukat lisätään ja vähennetään tasaisin välein. ➔

Neula pistetään aloituslenkin läpi itsestä pois-päin, sen jälkeen poimitaan peukalon alla oleva lenkki etukautta. ➔

Lopuksi pujotetaan neula peukalolla olevan lenkin läpi ja peukalon yli tulevan langan alitse. Uuden silmukan tulisi kiristyä peukalolle edellisen silmukan taakse. Ennen seuraavaa pistoa peukalolla etummaisena oleva silmukka pudotetaan peukalon alle. →

Neulominen lopetetaan siten, että silmukoita aletaan pienentää hiljalleen niin, että ne lopulta kutistuvat kokonaan näkyvistä. Esimerkiksi kun silmukoiden tekeminen lopetetaan ranteen sisäpuolelle, niin 5 silmukkaa ennen lopetuskohtaa aletaan silmukoiden koko pienentää siten, että silmukkaa ei enää kiristetä peukalolle vaan sen kärjelle. Lopuksi silmukka kiristetään kokonaan pois. Työ viimeistellään siten, että langanpäät (aloitus- lopetus- ja peukalonlangat) parsitaan nurjalle puolelle. Valmiin neulannaisen voi huovuttaa lämpimällä vedellä ja saippualla, mutta usein neulos huopuu hieman käytössä ja siitä tulee lämmin, kestävä ja pehmeä.

Ohjeet

Kintaat aloitetaan kärjestä, ne etenevät rannetta kohti ja viimeiseksi tehdään peukalo. Nämä pyöreäkärkiset kintaat ovat symmetriset, joten peukalon aukon voi laittaa molemmissa samaan paikkaan. Kuvissa kintaan kärki on täysin harmaa, kämmen on tehty raidalliseksi kierrosten hahmottamiseksi ja ranne ja peukalo ovat siniset. ↓

Kärki: Tee aloituslenkkiin 15 silmukkaa. Toisella kierroksella kaksinkertaista silmukat 30:een silmukkaan. Kolmannella kierroksella lisää vielä 5 silmukkaa. →

Kämmen: Seuraavilla kierroksilla ei ole tarpeen lisätä silmukoita. Kierroksia neulotaan niin kauan kunnes saavutetaan peukalon hanka. Peukalon paikka tehdään siten, että 10 silmukan ajan jätetään edellisen kierroksen huiput poimimatta. Kun irtonainen silmukkajono kiinnitetään taas kierrokseen, se tehdään hyppäämällä 6:n silmukan yli ja poimimalla neulalle 2 huippua. Samalla muodostuu 4 silmukkaa lisää, jotka tekevät tilaa peukalolle. Jatka nyt neulomista 39:llä silmukalla ranteen alkuun asti. →

Ranne: Jotta kinnas istuisi hyvin käteen, tehdään rannetta varten pieni kavennus. Vähennä silmukoita 6:lla silmukalla, jäljelle jää 33 silmukkaa. Sen jälkeen tee suoraa ranneosaa niin pitkään kuin haluat. Pienennä silmukoita ja päättelee lanka. →

Peukalo: Peukalon aukossa on valmiina silmukoiden huiput. Silmukoiden luominen peukaloa varten tapahtuu samoin kuin aloitettaessa, mutta aloituslenkin sijaan neula pistetään suoraan huippuihin. Neulo 18:lla silmukalla kintaaseen sopivan pitkä peukalo. Päättelee lanka ja pujota se silmukoiden huippujen läpi ja kiristä niin tiukaksi, että peukalon pää sulkeutuu. ↓

Aiheesta enemmän

Almay, Mirja & Luutonen, Marketta & Mitronen, Kyllikki 1993: Sydämen lämmittäjä ja tikkuripaita. Perinteisiä neuleita Suomesta ja Eelistä.

Brodén, Märta 1973: Nålbinding.

Kaukonen, Toini-Inkeri 1960: Kinnasompelun levinneisyys ja työtavat Suomessa. Suomen museo 60.

Vajanto, Krista 2003: Euran emännän neulakintaat. Pro gradu. (http://www.vajanto.net/gradu/euran_emannan_neulakintaat.pdf) www.kaspaikka.fi/kulttuuri